herpy

DRZEWOŁAZY

Harlequin Poison Frog

Oophaga histrionica

Oophaga histrionica to dzienny drzewołaz o długości 3-4 cm z lasów deszczowych zachodniej Kolumbii, brązowy do czarnego z dużymi pomarańczowymi plamami. Kijanki żywią się wyłącznie niezapłodnionymi jajami, które składa dla nich samica, przez co gatunek należy do najtrudniejszych w rozmnażaniu drzewołazów. Jest krytycznie zagrożony, a jego zakres taksonomiczny zmieniono w 2018 roku.

Rodzina: Dendrobatidae Dawna nazwa: *Dendrobates histrionicus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**3-4 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**9 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Toksyny skórne na wolności	**Słabe**
Toksyny skórne w niewoli	**Brak** Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny
Trudność	**Ekspert**

HODOWLA

Min. terrarium	**50 × 50 × 50 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-26 °C**
Temperatura w nocy	**18-21 °C**
Wilgotność	**70-100%**
Woda	**Miska z wodą** głębokość 1 cm
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki noszone do wody**
Miejsce składania jaj	**Na ziemi**
Dojrzałość płciowa	**12 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**4-20**
Czas do wyklucia	**10 dni**
Okres larwalny	**90 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Niezapłodnione jaja samicy**
Opieka nad potomstwem	**Pilnuje jaj, nosi kijanki i karmi kijanki jajami**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
IUCN	**Krytycznie zagrożony (CR)**

O gatunku

Oophaga histrionica należy do większych drzewołazów. Opisał go Arnold Adolph Berthold w 1845 roku jako *Dendrobates histrionicus* i przez długi czas uważano go za jeden szeroko rozprzestrzeniony gatunek z mnóstwem odmian barwnych z całego regionu Chocó w Kolumbii.

W 2018 roku Andrés Posso-Terranova i José Andrés podzielili ten kompleks na podstawie genetyki, wyglądu i siedlisk. Opisano trzy nowe gatunki: *Oophaga anchicayensis*, *Oophaga andresi* i *Oophaga solanensis*. Nazwa *O. histrionica* odnosi się teraz tylko do żab żyjących w okolicach Santa Cecilia w Risaraldzie, które bardzo przypominają pierwotny opis. Wiele odmian barwnych występujących w hobby pod tą nazwą, np. 'Bahia Solano', 'Playa de Oro' i 'Anchicayá', pochodzi z obszarów należących obecnie do nowych gatunków. Poniższe informacje o hodowli dotyczą więc dawnego, szeroko ujętego kompleksu. Nazwa rodzajowa *Oophaga* oznacza "jajożerca" i nawiązuje do kijanek.

W wąskim ujęciu dorosłe osobniki mierzą średnio 33 mm od pyska do kloaki i są mniejsze od pozostałych gatunków kompleksu. Żaby z całego kompleksu mierzą 3-4 cm. Ciało jest jasnobrązowe do czarnego, zwykle z jedną lub dwiema dużymi pomarańczowymi lub czerwonopomarańczowymi plamami na grzbiecie; u niektórych osobników plamy są słabo widoczne lub ich brak. Płcie są do siebie podobne.

W naturze skóra jest toksyczna. Trucizna, histrionikotoksyny, została nazwana właśnie od tego gatunku i blokuje receptory acetylocholinowe układu nerwowego. Żaby nie wytwarzają jej same, lecz pozyskują ją z ofiar, takich jak mrówki i roztocza. Osobniki hodowlane, dorastające na owadach karmowych, nie mają trucizny i uważa się je za nietoksyczne, natomiast osobniki odłowione z natury mogą ją długo zachowywać i być niebezpieczne przy dotykaniu. Nie dotykaj więc żab i myj ręce po pracach w terrarium.

Czytaj więcej: Odchów kijanek Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Występowanie i środowisko

W wąskim ujęciu z 2018 roku *Oophaga histrionica* występuje tylko w Kolumbii, po pacyficznej stronie Andów, nad górnym biegiem Río San Juan. Populacje znajdują się w okolicach Santa Cecilia w departamencie Risaralda i zajmują łącznie mniej niż 30 km².

Pozostałe populacje, wcześniej zaliczane do tego gatunku, należą teraz do innych gatunków: *O. solanensis* żyje na zachód od Río Atrato, od Bahía Solano przez Serranía de Baudó, *O. andresi* na wschód od Río Atrato w okolicach Tutunendo i Playa de Oro, a *O. anchicayensis* dalej na południe, w Valle del Cauca. Stanowiska na mapie przedstawiają dawny, szeroko ujęty kompleks, a nie zasięg gatunku po podziale. Pojedyncze stanowiska poza Kolumbią wynikają prawdopodobnie z błędnych oznaczeń.

Gatunek ma status krytycznie zagrożonego (CR) na Czerwonej liście IUCN. Żadna z populacji nie leży na obszarze chronionym. Zagrożeniem jest wylesianie, zwłaszcza w związku z górnictwem i nielegalnymi uprawami, oraz odłów na potrzeby nielegalnego handlu zwierzętami. W listopadzie 2018 roku kolumbijskie władze znalazły na lotnisku w Bogocie 216 drzewołazów ukrytych w małych pojemnikach po filmach fotograficznych, przeznaczonych do wysyłki do Niemiec, z czego 153 oznaczono jako *O. histrionica*. Każde zwierzę mogło przynieść na czarnym rynku około 2.000 dolarów.

> **Naturalny zasięg:** Kolumbia.

ŚRODOWISKO

Oophaga histrionica żyje w ciepłym, bardzo wilgotnym lesie deszczowym na wysokości 342-410 m n.p.m. Średnia temperatura wynosi około 26 °C przez cały rok, a roczna suma opadów przekracza 5 000 mm, więc nie ma tam prawdziwej pory suchej. Siedliska mają bogatą strukturę, z powalonymi pniami, gałęziami i gęstym podszytem.

Żaba jest aktywna w dzień i żyje na dnie lasu wśród opadłych gałęzi i liści. Od wschodu słońca poluje na mrówki i roztocza, a w ciągu popołudnia chowa się pod liśćmi lub na powalonych pniach. Samiec nawołuje z nisko położonego stanowiska. Kijanki rozwijają się w małych zbiornikach wodnych, zwykle w kątach liści bromelii.

Hodowla

TERRARIUM

Para potrzebuje terrarium typu las deszczowy o wymiarach co najmniej 50 × 50 × 50 cm, a większe jest lepsze. Gatunki z rodzaju *Oophaga* bywają terytorialne, więc trzymaj tylko jedną parę, chyba że terrarium jest bardzo duże.

Posadź kilka dużych bromelii, najlepiej o średnicy około 35 cm, z szerokimi, mocnymi liśćmi, które utrzymają żaby i zatrzymają wodę w kątach liści. Dają one samicy wiele miejsc do umieszczania kijanek. Dno zbuduj z warstwy drenażowej, włókniny i wilgotnego podłoża z grubą warstwą liści na wierzchu, a do wspinaczki zapewnij korę korkową, korzenie i

gałęzie. Przykryj terrarium szybą z polem wentylacyjnym i uszczelnij wszystkie szczeliny, żeby nie uciekły ani żaby, ani owady karmowe.

Nigdy nie mieszaj gatunków ani lokalizacji, ani w jednym terrarium, ani w hodowli. Po podziale w 2018 roku znajomość pochodzenia zwierząt jest szczególnie ważna.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne

TEMPERATURA

Temperatura w dzień powinna wynosić 24-26 °C, a w nocy obniża się ją o 5-6 stopni, do 18-21 °C. W ciągu roku temperatura musi się wahać tylko o 1-2 stopnie i nie ma okresu zimowania.

Gatunek żyje w ciepłym lesie nizinnym, ale zamknięte terrarium szybko się przegrzewa. Ustaw je poza bezpośrednim słońcem, stosuj oświetlenie, które mało grzeje, i miej termometr z czujnikiem umieszczonym nisko w terrarium. Promiennik ciepła nie jest potrzebny.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić 70-80 % w środku dnia i dochodzić do 100 % rano i wieczorem. Najłatwiej osiągnąć to za pomocą systemu zraszającego i zamgławiacza sterowanych timerem. Zraszaj wodą z odwróconej osmozy lub deszczówką, żeby na szybach i liściach nie powstawał osad wapienny.

Podłoże ma być wilgotne, ale nie przemoczone, a powietrze nie może stać w miejscu, bo pojawi się pleśń. Gdy powietrze jest zbyt suche, żaby się chowają, a małe młode łatwo się odwadniają.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Dla dorosłych wystarczy płaska miska z około 1 cm wody i rampą z kamieni lub mchu. Używaj wody z odwróconej osmozy, deszczówki lub odchlorowanej wody z kranu i często ją wymieniaj. Płazy wchłaniają wodę i substancje przez skórę, więc mydło, środki czystości i kremy nie mogą znaleźć się w pobliżu terrarium.

Kijanki potrzebują małych miejsc wypełnionych wodą. Naturalnym wyborem są kąty liści bromelii, a dobrym uzupełnieniem są pojemniki po filmach zamocowane ukośnie, tak aby stale zatrzymywały wodę (zob. Jaja i kijanki).

OŚWIETLENIE I UVB

Światło służy przede wszystkim bromeliom i innym roślinom. Zapewnij około 12 godzin światła dziennie z LED lub świetlówek, które mało grzeją. Gatunek nie ma znanego zapotrzebowania na UVB, a witaminę D3 żaby otrzymują z suplementu na pokarmie. Jeśli chcesz użyć słabego źródła UVB, trzymaj się strefy Fergusona 1 i zapewnij dużo cienia.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Oophaga histrionica zjada drobne stawonogi, w naturze głównie mrówki, termity, roztocza i małe chrząszcze. W terrarium podstawę diety stanowią nielotne muszki owocowe, skoczogonki oraz małe i nieco większe świeżo wyklute świerszcze, najlepiej uzupełniane planktonem łąkowym, gdy jest dostępny.

Dorosłe żaby karmi się mniej więcej co drugi dzień, młode codziennie. Oprószaj owady karmowe preparatem witaminowo-mineralnym dla płazów. Samica karmiąca kijanki musi dostawać obfity i urozmaicony pokarm, bo od tego zależy jakość jaj, którymi żywią się kijanki. Prowadź własne hodowle muszek owocowych i skoczogonków, aby zawsze mieć pokarm.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Oophaga histrionica jest aktywny w dzień. Samiec nawołuje z nisko położonego stanowiska, a samce bronią swoich terytoriów. Dlatego trzymaj w terrarium tylko jedną parę.

Nie bierz żab do ręki. Ich skóra jest wrażliwa, a zwierzęta łatwo się stresują. Jeśli musisz przenieść żabę, zwab ją do czystego kubeczka. Osobniki odłowione z natury są często zestresowane, mają znacznie wyższą śmiertelność niż hodowlane i nadal mogą być toksyczne. Należy trzymać je całkowicie oddzielnie od innych zwierząt.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płcie są do siebie podobne i nie ma pewnych cech zewnętrznych. Najpewniejszą oznaką jest nawoływanie samca, a samica zdradza się, składając jaja. Młode samce mogą zacząć nawoływać już w wieku 4-5 miesięcy, ale pierwsze zapłodnione zniesienia pojawiają się w wieku około 12 miesięcy. Najprościej jest wychowywać razem kilka młodych osobników i obserwować, który nawołuje.

GODY I KOPULACJA

W naturze żaby rozmnażają się w porze deszczowej. Samiec nawołuje z liścia brzęczącym, trelującym dźwiękiem. Gdy zbliża się samica, nawołują do siebie nawzajem i dotykają się, a para wspólnie znajduje miejsce na jaja. Samica składa jaja, a samiec zapładnia je potem. Zachowania godowe przypominają te u blisko spokrewnionych *Oophaga lehmanni* i *Oophaga speciosa*.

JAJA I KIJANKI

Samica składa 4-20 jaj na liściu lub w ściółce, w terrarium chętnie w pojemniku po filmie. W terrarium para może składać 9-12 jaj co dwa tygodnie. Samica pilnuje jaj, a gdy kijanki się wyklują, wchodzą jej na grzbiet. Przenosi je pojedynczo, każdą do osobnego małego zbiornika wody, najchętniej w kątach liści bromelii.

Kijanki żywią się wyłącznie niezapłodnionymi jajami, które samica wraca składać do wody mniej więcej co drugi dzień. Pokarm dla ryb i jaja innych gatunków, takich jak *Dendrobates auratus*, są wprawdzie zjadane, ale kijanki nie przechodzą metamorfozy. Dlatego pozwól samicy samej wychowywać potomstwo i daj jej wiele małych miejsc z wodą. Musi pamiętać, gdzie znajduje się każda kijanka.

METAMORFOZA

Kijanki wykluwają się z jaj po około 10 dniach, a następnie potrzebują około trzech miesięcy, aby przemienić się w małe żabki. Gdy pojawiają się przednie kończyny, kijanka przestaje jeść i żyje z zapasów w ogonie. Mała żabka sama wychodzi z bromelii i zaczyna życie na lądzie, więc zadbaj o wilgotny mech i liście wokół miejsc z wodą.

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo przeobrażone młode są bardzo małe i radzą sobie tylko z najmniejszymi owadami karmowymi. Podstawą diety są skoczogonki, a bardziej urozmaicony pokarm prawdopodobnie zwiększa szanse na przeżycie. Trzymaj je w małym pojemniku odchowalnym o wysokiej wilgotności, z mchem, liśćmi i gęstą populacją skoczogonków, i oprószaj pokarm witaminami i minerałami. Niewiele młodych dożywa wieku powyżej sześciu miesięcy, więc przenoś je do większego terrarium dopiero wtedy, gdy pewnie jedzą i równomiernie rosną.

Zdrowie i częste błędy

Te problemy powtarzają się u drzewołazów:

- Przegrzanie i stojące powietrze. Żaby stają się ospałe i się chowają.
- Choroby niedoborowe, takie jak miękkie kości i krzywe kończyny, jeśli pokarm nie jest oprószany witaminami i minerałami.
- Słabe młode. Niewiele młodych dożywa sześciu miesięcy, a urozmaicony pokarm zarówno dla samicy, jak i dla młodych ma kluczowe znaczenie.
- Pasożyty i stres u osobników odłowionych z natury, które mają znacznie wyższą śmiertelność i powinny być trzymane oddzielnie od hodowlanych.
- Chytridiomikoza (*Batrachochytrium dendrobatidis*), poważna choroba płazów. Trzymaj nowe zwierzęta przez kilka tygodni w kwarantannie.

Długość życia w niewoli wynosi około 9 lat. Skontaktuj się z weterynarzem znającym się na płazach, jeśli żaba przestaje jeść, chudnie albo pojawiają się u niej obrzęki lub rany.

Ponieważ gatunek jest krytycznie zagrożony i przemycany, należy kupować wyłącznie zwierzęta z dokumentacją pochodzenia z hodowli i lokalizacji. Legalnie wyhodowane zwierzęta z licencjonowanych hodowli w Kolumbii są dostępne w ograniczonym zakresie. Po podziale w 2018 roku może być niejasne, do jakiego gatunku faktycznie należy zwierzę sprzedawane jako *O. histrionica*.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/drzolazy/oophaga-histrionica